

V E N D I M
Nr.9, datë 11.5.2006

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergj Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “

me sekretare Arbenka Lalica, në datë 09.11.2005, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen me nr.46/5 Akti që i përket:

KËRKUES: ARBEN PRIFTI

SUBJEKTI I INTERESUAR: PROKURORI I PËRGJITHSHËM, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i vendimit nr.129, datë 02.03.2005 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi, ka parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin e këtij vendimi:

1. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka shkelur nenin 141 të Kushtetutës, sepse pa pasur juridiksion fillestar ka gjykuar vetë çështjen, duke rënduar pozitën procedurale të të gjykuarit si edhe ka vepruar në kundërshtim me kërkesat e nenit 442 të Kodit të Procedurës Penale që parashikon rastet e prishjes së vendimit dhe të zgjidhjes së çështjes pa e kthyer për rigjykim;

- gjykata nuk ka siguruar garancitë e një procesi të rregullt gjyqësor, duke mohuar të drejtën e mbrojtjes, të ankimit efektiv dhe atë të rekursit për çështjet penale;

- vendimi vjen në kundërshtim me nenin 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, për të drejtën e aksesit në gjykatë dhe me parimin e prezumimit të pafajësisë.

2. Është cenuar parimi kushtetues i gjykatës së pavarur dhe të paanshme. Fakti që tre anëtarë të kolegjit kanë marrë pjesë në fazën që lidhet me vleftësimin e masës së arrestit tregon se procesi është paragjykuar. Sipas nenit 15/2 të Kodit të Procedurës Penale, nuk mund të marrë pjesë në gjykim gjyqtari që ka vleftësuar masën e sigurimit.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Kristofor Peçi, kërkuesin dhe bisedoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr.724, datë 17.07.2003, ndër të tjera, ka vendosur deklarinimin të pafajshëm të kërkuesit Arben Prifti për veprën penale të shpërdorimit të detyrës të kryer në bashkëpunim sipas neneve 248 e 25 të Kodit Penal, si dhe ka urdhëruar lirimin e tij. Ky vendim është lënë në fuqi nga Gjykata e Apelit Tiranë me vendimin nr.650, datë 18.12.2003.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.129, datë 02.03.2005, ka vendosur prishjen e vendimit nr.650, datë 18.12.2003 të Gjykatës së Apelit Tiranë përse i përket kërkuesit Arben Prifti, deklarinimin e tij fajtor për krimin e shpërdorimit të detyrës dhe, në bazë të neneve

148 e 34 të Kodit Penal, e dënon me 300 mijë lekë gjobë.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se nga tërësia e shkaqeve të ngritura dhe shkeljeve të pretenduara nga kërkuesi, kontrolli kushtetues duhet të përqendrohet në ato aspekte që kanë të bëjnë me standardet kushtetuese për një proces të rregullt ligjor. Për këtë arsye, shkaqet e ngritura në kërkesë janë lidhur dhe duhen marrë në funksion të cenimit të procesit të rregullt ligjor në këto dy drejtime kryesore: a) të juridiksionit dhe kompetencës së Gjykatës së Lartë dhe b) të pavarësisë dhe paanshmërisë së gjykatës.

Për të arritur në një zgjidhje sa më të drejtë të çështjes, këto pretendime duhet të analizohen në lidhje me standardet e gjithëpranuara të procesit të rregullt ligjor të garantuara nga Kushtetuta dhe nga Konventa Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Pretendimi i parë i kërkuesit lidhet me faktin që Gjykata e Lartë, në kundërshtim me kërkesat e Kodit të Procedurës Penale e ka zgjidhur vetë çështjen në themel duke rënduar pozitën e të gjykuarit. Ky pretendim mbështetet me arsyetimin se kërkuesi ishte deklaruar i pafajshëm me vendim të gjykatës së shkallës së parë, që është lënë në fuqi nga gjykata e apelit, dhe Gjykata e Lartë, mbi rekursin e prokurorit, pa asnjë provë të re, por me një arsyetim tjetër të vendimit, e ka deklaruar fajtor dhe dënuar atë. Në këtë mënyrë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vepruar në kundërshtim me kërkesat e nenit 442 të Kodit të Procedurës Penale që parashikon rastet e prishjes së vendimit dhe zgjidhjen e çështjes pa e kthyer për rigjykim. Kjo dispozitë i jep të drejtë Gjykatës së Lartë ta zgjidhë vetë çështjen pa e kthyer për rigjykim vetëm për shkaqe që janë në favor të pozitës procedurale të të gjykuarit. Këtë kompetencë, Gjykata e Lartë e ka kur vlerëson se ndjekja penale nuk duhej të fillonte ose të vazhdonte, kur vendimi është dhënë në gabim të personit, ose kur vendimi është i pavlefshëm për shkaqet e parashikuara në ligj. Rëndësi ka fakti se në të gjitha rastet e parashikuara nga kjo dispozitë, Gjykata e Lartë vendos pushimin e gjykimit ose urdhëron të zbatohet vendimi që ka caktuar dënimin më pak të rëndë, por në asnjë rast nuk mund të deklarojë fajtor e të dënojë të gjykuarin që ka marrë pafajësi në shkallët e tjera të gjykimit, siç ka vepruar me kërkuesin. Duke vendosur të kundërtën e asaj që i lejon ligji, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka dalë jashtë juridiksionit të tij dhe ka marrë atributet e një gjykate fakti, gjë që e bën procesin të parregullt. Ai ka rënduar padrejtësisht pozitën e të gjykuarit, pa i dhënë atij mundësinë dhe garancinë ligjore e kushtetuese për të përgatitur e realizuar mbrojtjen për rrethanat e reja të krijuara. Parimi i së drejtës së mbrojtjes është shkelur për faktin se nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë u prishën vendimet për pafajësinë e kërkuesit dhe ai u deklarua fajtor pa u kthyer çështja për rigjykim.

Një qëndrim të tillë kanë mbajtur edhe Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë në vendimin nr.2, datë 19.04.2001, për unifikimin e praktikës gjyqësore duke përcaktuar se në rastet e shkeljes së ligjit nga gjykatat më të ulëta në dhënien e vendimeve, Gjykata e Lartë ka detyrimin ligjor, t'i prishë këto vendime dhe të disponojë në një nga mënyrat që përcakton neni 441 i Kodit të Procedurës Penale.

Por, në rastin e kërkuesit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka vepruar në kundërshtim me këtë vendim unifikues, sepse nuk ka disponuar në një nga mënyrat e përcaktuara në nenin 441 të Kodit të Procedurës Penale, duke e privuar kërkuesin nga e drejta e mbrojtjes si një e drejtë themelore në gjykimin penal, gjë që e bën procesin të parregullt në kuptimin kushtetues.

Në këtë rast, garantimi i së drejtës së mbrojtjes merr rëndësi të veçantë për kërkuesin, pasi ai, nga gjendja e favorshme që ishte krijuar për të si rezultat i marrjes së pafajësisë, u vu papritur në një pozitë të pafavorshme, për të cilën duhej të përgatiste mbrojtjen e tij. Në rastin konkret Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë për të zbatuar drejt kërkesat e Kushtetutës dhe të ligjit procedural, pas prishjes së vendimeve, duhej ta kthente çështjen për rigjykim për t'i dhënë mundësi kërkuesit të përfitojë të drejtat që garanton neni 31 i Kushtetutës gjatë procesit penal lidhur me kohën dhe lehtësitë e nevojshme për të përgatitur mbrojtjen e vet.

Mohimi i së drejtës së mbrojtjes prek standarde kushtetuese të rëndësishme, për të cilat Gjykata Kushtetuese ka mbajtur qëndrim të palëkundur në disa vendime të saj, sepse këto shkelje cenojnë parimin e mbrojtjes në gjyq dhe ndikojë drejtpërsëdrejti dhe negativisht në dhënien e drejtësisë (vendimi nr.33, datë 24.05.2000 i Gjykatës Kushtetuese).

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, duke vepruar në kundërshtim me kërkesat e nenit 442 të Kodit të Procedurës Penale, ka dalë jashtë juridiksionit që i njeh ligji, gjë që e bën procesin të parregullt në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës.

Sipas kërkesit, vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është në kundërshtim edhe me standardet e procesit të rregullt që kanë të bëjnë me gjykatën e pavarur dhe të paanshme. Këtë ai e mbështet në faktin se tre gjyqtarë të këtij kolegji që gjykuan çështjen, kanë marrë pjesë më parë në seancën lidhur me vleftësimin e masës së sigurimit personal për kërkesin. Në këto rrethana, pretendohet se procesi është paragjykuar, duke shkelur edhe kërkesat e nenit 15/2 të Kodit të Procedurës Penale, sipas të cilit gjyqtari që ka vleftësuar masën e sigurimit nuk mund të marrë pjesë në gjykim.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se këto shkelje të pretenduara lidhen direkt me konceptin e gjykatës së paanshme dhe si të tilla i nënshtrohen kontrollit kushtetues për të përcaktuar nëse janë prekur standardet e procesit të rregullt ligjor. Që t'i jepet një përgjigje kësaj pyetjeje, duhet parë konkretisht përbërja e trupit gjykues në deklarimin fajtor dhe dënimin e kërkesit. Për çështjen objekt gjykimi, një vlerësim objektiv duhet të bëhet në lidhje me pozitën e veçantë të gjyqtarit të Gjykatës së Lartë, që ka të bëjë me natyrën e gjykimit në këtë gjykatë.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se gjykimi i çështjes në Gjykatën e Lartë, si në rastin e vleftësimit të masës së arrestit dhe në dhënien e vendimit përfundimtar, ka të bëjë me shqyrtimin e ligjshmërisë së vendimeve të gjykatave më të ulëta, të cilat janë marrë duke analizuar në tërësi provat dhe rrethanat e çështjes. Gjykata e Lartë nuk merr prova, por shqyrton dhe analizon çështjen për të kontrolluar ligjshmërinë dhe bazueshmërinë e vendimeve të ankimuara. Në këtë kuptim, gjykimi i çështjes nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk mund të konsiderohet i njëanshëm vetëm për faktin se disa anëtarë të tij kanë marrë pjesë më parë në vleftësimin e arrestit për të njëjtën çështje.

Nga kjo analizë arrihet në përfundimin se pjesëmarrja e disa anëtarëve të Gjykatës së Lartë në vleftësimin e masës së arrestit për kërkesin nuk e bën procesin të parregullt në kuptimin kushtetues.

Përfundimisht, në mbështetje të argumenteve të mësipërme, Gjykata Kushtetuese vlerëson se me zgjidhjen që i ka bërë çështjes Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, ka dalë jashtë juridiksionit të tij, duke i mohuar kërkesit të drejtën për t'u mbrojtur, gjë që e bën procesin të parregullt në kuptimin kushtetues.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, bazuar në nenet 131/f e 134/g të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.02.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", me shumicë votash,

V E N D O S I:

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr.129, datë 02.03.2005 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.